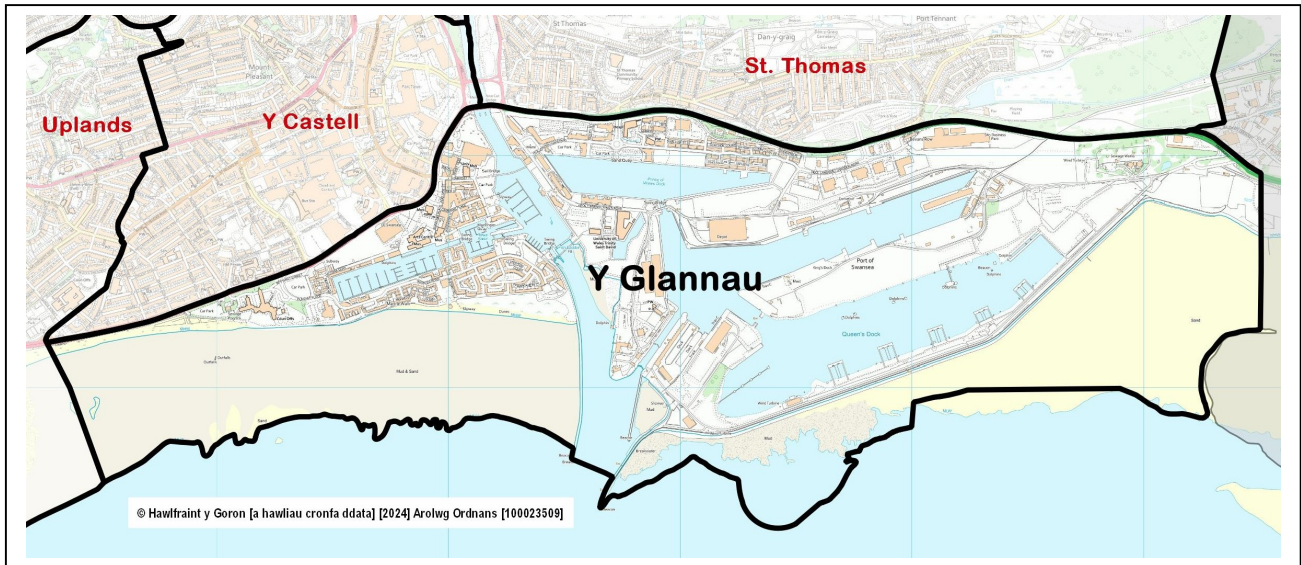
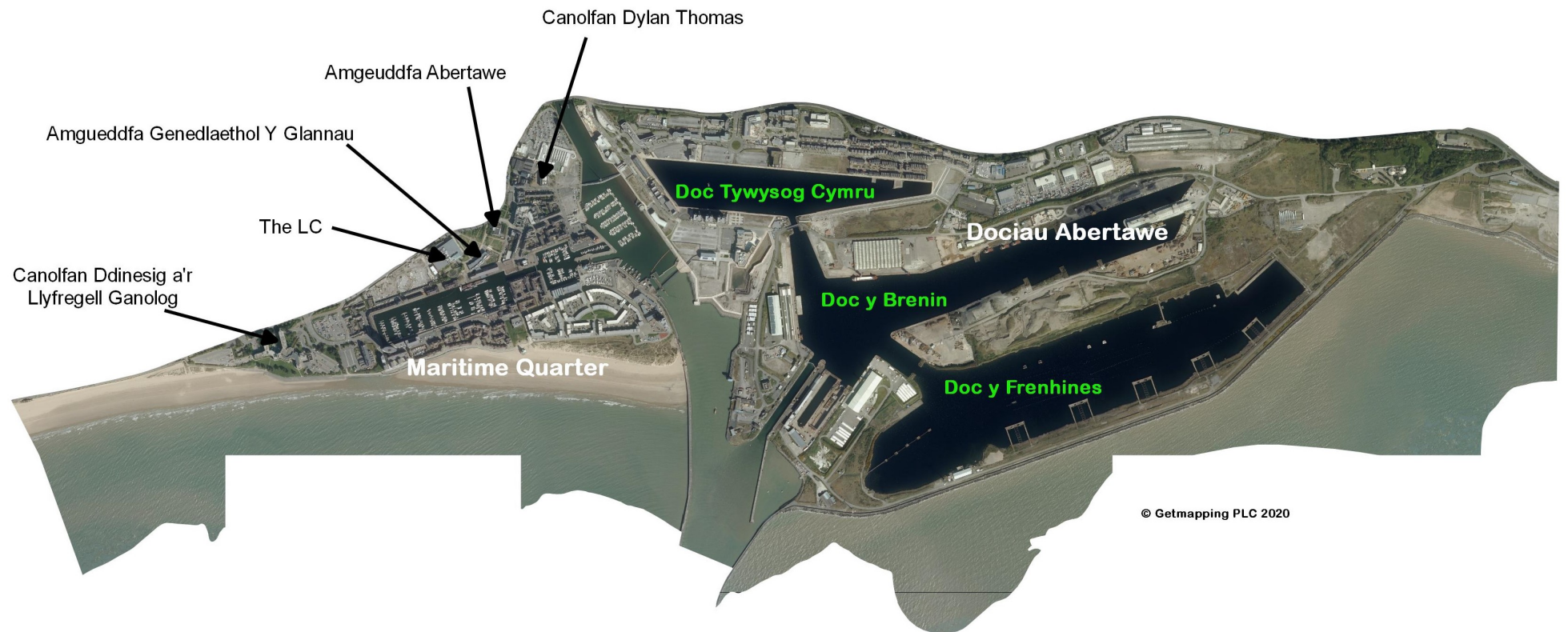

Cynghorwyr (Pleidlais etholiadol, Mai 2022): Sam Bennett (Liberal Democrat – 590).
Y ganran a bleidleisiodd = 37%. Etholwyr: 2,667.

- **Lleoliad:** Yn union i'r de a'r dwyrain o ganol dinas Abertawe, ar y ddwy ochr i afon Tawe, ac yn cynnwys ardaloedd yr Ardal Forol a Dociau Abertawe (Glannau SA1 Abertawe).
- **Wardiau cyfagos (Abertawe):** St Thomas, Y Castell, Uplands.
- **Adolygiad o ward etholiadol 2022:** Wedi newid – ward etholiadol newydd, yn cynnwys rhannau deheuol o hen wardiau etholiadol Y Castell a St Thomas.
- **Ardaloedd Etholaethol:** Gorllewin Abertawe (rhan) a Gorllewin Abertawe (rhan) (*Senedd Cymru a Senedd y DU hyd at fis Gorffennaf 2024*) / Castell-nedd a Dwyrain (rhan) a Gorllewin Abertawe (rhan) (*Senedd y DU o fis Gorffennaf 2024*).
- **Poblogaeth (Amcangyfrif Swyddfa Ystadegau Gwladol wedi'i dalgrynnu, canol 2022):** 3,800.
- **Ardal:** 3.4 km². **Dwysedd poblogaeth:** 1,135 pobl fesul km² (SYG, 2022)
- **Gweithwyr (amcangyfrif y gweithle SYG, 2023):** Dd/B (dim byd cyfwerth). Prif gyflogwyr: Cyngor Abertawe (Civic Centre), LC, National Waterfront Museum, Swansea Arena, Sainsbury, Admiral Insurance, University of Wales Trinity St. David, Associated British Ports (ABP), busnesau'r Marina a Glannau SA1 Abertawe.

Nodweddion, cyfleusterau ac ardaloedd lleol ward:

YNGHYLCH Y WARD

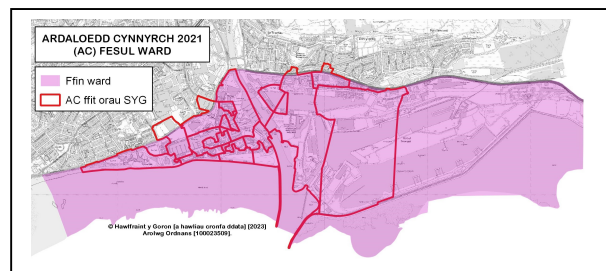
Mae ward y Glannau gerllaw canol dinas a dociau Abertawe, ac fe'i ffinir gan yr A483 Oystermouth Road i'r gogledd iddi ac arfordir Bae Abertawe. I'r gorllewin o afon Tawe, creodd datblygiad yr Ardal Forol o'r 1980au 1,000 o gartrefi newydd i ddechrau, yn bennaf ar ffurf fflatiau, ac yna'n fwy diweddar adeiladwyd unedau preswyl ar Bwynt Abertawe a phrosiect Tŵr Meridian.

I'r dwyrain o'r afon, Glannau SA1 Abertawe yw'r enw marchnata a roddwyd i ardal y datblygiad tir llwyd sydd yn rhan ogleddol Dociau Abertawe, yn bennaf o amgylch Doc Tywysog Cymru. Mae SA1 yn ddatblygiad masnachol a phreswyl cymysg, a rhagwelir y bydd yn cynnwys dros 2,000 o fflatiau a thai newydd, ynghyd â Champws y Glannau Prifysgol Cymru Y Drindod Dewi Sant, lleoedd busnes a swyddfeydd, cyfleusterau sefydliadol a chymunedol, datblygiad hamdden masnachol a chyfleusterau marina ar y tir. Mae'r ardal hefyd yn cynnwys porthladd gweithfaol Abertawe (ABP) sy'n gallu trin cychod o hyd at 30,000 tunelledd llwyth ac mae'n cynnig angorfeydd a chyfleusterau ar gyfer y rhan fwyaf o fathau o gargo.

YSTADEGAU POBLOGAETH AC AELWYDYDD

Amcangyfrifon poblogaeth (2022)

Poblogaeth	Y Glannau		Abertawe
	Cyfanswm	%	%
Oed: 0-4	94	2.4	4.7
5-15	137	3.6	12.3
16-24	705	18.3	13.1
25-44	1,384	36.0	24.7
45-64	851	22.1	24.8
65-74	366	9.5	10.5
75+	312	8.1	10.0
Cyfanswm	3,849	100	100
Benyw	1,617	42.0	50.5
Gwryw	2,232	58.0	49.5

Ffynhonnell: Amcangyfrifon Poblogaeth Ardalodd Bychain (canol 2022), SYG. Cyhoeddwyd 25 Tachwedd 2024.

Sylwer: Mae ystadegau ward yn perthyn i Ardalodd Cynnyrch (ACau) y Cyfrifiad a ddangosir ar y map cyfagos.

Crynodeb

- Y 11eg boblogaeth ward leiaf yn Abertawe, a'r 17eg dwysedd poblogaeth isaf (2022).
- Cyfrannau is o blant 0-15 oed.
- Canrannau uwch o bobl 16-24 oed a 25-44 oed.
- Cyfrannau uwch o bobl a aned y tu allan i'r DU, mewn grŵp ethnig heb fod yn wyn a chyda chymwysterau lefel uwch.
- Y maint aelwyd cyfartalog isaf o wardiau Abertawe a chyfran uchel iawn o aelwydydd un person (dan 66 oed).
- Canrannau sylweddol uwch o fflatiau ac aelwydydd rhentu preifat.
- Cyfrannau uwch o fyfyrwyr economaidd weithgar ac anweithgar.

Nodweddion poblogaeth

Pobl:	Y Glannau	%	Abertawe %
a aned yn y DU	2,616	72.6	90.6
a aned y tu allan i'r DU	986	27.4	9.4
mewn grŵp ethnig heb fod yn wyn	819	22.8	8.6
sy'n gallu siarad Cymraeg (3+ oed)	286	8.0	11.2
mewn iechyd da	2,847	79.1	78.7
sy'n anabl o dan y Ddeddf Cydraddoldeb	782	21.7	22.4
â chymwysterau Lefel 4+ (16+ oed)	1,662	48.6	32.8
heb gymwysterau (16+ oed)	507	14.8	18.9

Ffynhonnell: Cyfrifiad 2021, SYG (Tablau TS004, TS021, TS033, TS037, TS038, TS067).

Cyfansoddiad aelwydydd

	Y Glannau	%	Abertawe %
Cyfanswm aelwydydd / (Maint cyfartalog aelwyd)	2,281	(1.52)	(2.22)
Cyfansoddiad: Un person: 66+ oed	291	12.8	14.5
Arall	1,043	45.7	19.9
Aelwyd teulu sengl Pob un yn 66+ oed	125	5.5	9.5
Pâr priod neu mewn partneriaeth sifil	299	13.1	26.8
Teulu pâr sy'n cyd-fyw	239	10.5	10.4
Teulu unig riant	83	3.6	12.6
Aelwyd teulu sengl arall	57	2.5	0.7
Mathau eraill o aelwydydd	144	6.3	5.6

Ffynhonnell: Cyfrifiad 2021, SYG (Tabl TS003).

TAI: Math a deiliadaeth

Math o lety	Y Glannau	%	Abertawe %
Ar Wahân	27	1.2	24.0
Pâr	68	3.0	34.5
Teras (gan gynnwys pen teras)	262	11.5	25.4
Fflat neu fflat ddeulawr	1,926	84.3	15.9
Carafán neu gartref teithiol/dros dro arall	2	0.1	0.2

Daliadaeth	Y Glannau	%	Abertawe %
Aelwydydd: Wedi'i berchnogi: Yn llwyr	441	19.3	35.4
Wedi'i berchnogi gyda morgais neu fenthyciad	317	13.9	26.9
Aelwydydd: Wedi'u rhentu: Rhentu cymdeithasol; gan y cyngor	100	4.4	11.7
Rhentu cymdeithasol; Arall (gan gynnwys Cymdeithasau Tai)	381	16.7	7.4
Rhentu preifat	992	43.5	18.0
Arall (gan gynnwys perchnogaeth a rennir, byw yn ddi-rent)	52	2.3	0.6

Ffynhonnell: Cyfrifiad 2021, SYG (Tablau TS044, TS054).

GWEITHGARWCH ECONOMAIDD

Pobl 16 oed ac yn hŷn:	Y Glannau	%	Abertawe %
Yn economaidd weithgar	1,828	53.4	54.3
Gweithwyr: Rhan-amser ac amser llawn	1,297	37.9	42.2
Hunangyflogedig	189	5.5	6.4
Di-waith	141	4.1	2.5
Myfyriwr sy'n economaidd weithgar	201	5.9	3.3
Economaidd anweithgar	1,594	46.6	45.7
Wedi ymddeol	656	19.2	23.9
Myfyriwr	530	15.5	8.4
Gofalu am y cartref neu deulu	86	2.5	4.2
Sâl neu anabl yn y tymor hir	243	7.1	6.3
Arall	79	2.3	2.9

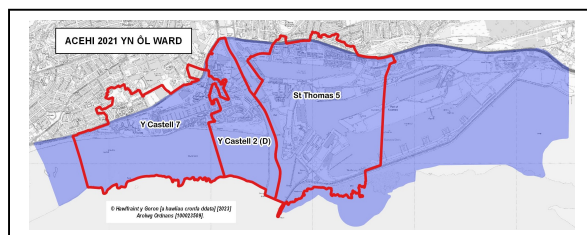
Ffynhonnell: Cyfrifiad 2021, SYG (Tabl TS066)

MYNEGAI AMDDIFAEDD LLUOSOG CYMRU (MALIC)

- MALIC 2019 yn seiliedig ar ddaearyddiaeth Ardal Cynnyrch Ehangach Haen Is (ACEHI) 2011 - yn y profil hwn, mae'r ardal yn cynnwys tair ACEHI.

Mynegai uchaf a safleoedd parthau (Cymru):

- Y Castell 7W – Diogelwch Cymunedol (Degradd 1af), Amgylchedd Ffisegol (2il degradd).
- Y Castell 7E – Diogelwch Cymunedol (Degradd 1af).
- St Thomas 5 – Iechyd, Housing (2il degradd).

ACEHI	Mynegai cyffredinol		Parthau: Incwm		Cyflogaeth		Iechyd		Addysg		Mynediad at Wasanaethau		Tai		Diogelwch Cymunedol		Amgylchedd Ffisegol	
YC 2S	74	1034	90	1218	92	1184	102	1353	40	497	13	449	145	1844	37	424	17	515
YC 7E	79	1105	106	1536	100	1289	122	1622	46	577	14	479	123	1679	4	56	32	732
YC 7W	45	492	46	482	63	773	39	403	61	797	29	611	26	453	13	162	7	382
ST 5	43	484	48	535	53	661	34	341	34	449	55	901	19	277	46	607	33	780

Ffynhonnell: MALIC 2019 (cyhoeddwyd Tachwedd 2019), Llywodraeth Cymru.
Sylwer: ACEHIau safleoedd 1-148 (Abertawe), 1-1909 (Cymru).

Sylwer: nid yw'r safleoedd ar gyfer ACEHI 'Y Castell 7' ar gael o MALIC 2019 ond fe'u hadlewyrchir yn y tabl uchod fel 'Y Castell 7E' ac 'Y Castell 7W' sef yr ACEHIau ar y pryd. Rhannwyd ACEHI 'St Thomas 2' yn ddwy yn dilyn Cyfrifiad 2021 a 'St. Thomas 5' yw'r un fwyaf deheuol o'r ddwy ACEHI newydd a grëwyd. Y safleoedd ar gyfer ACEHI 'St Thomas 5' uchod yw'r rheini ar gyfer hen ACEHI 'St. Thomas 2'.

Sylwer: Bydd y cynnwys yn y profil hwn yn cael ei ddatblygu wrth i ragor o ddata wardiau ddog ar gael.

Mae'r defnydd o ddata arolwg Ordans yn y ddogfen hon yn destun amodau a thelerau – www.abertawe.gov.uk/trwyddedod